

ارزشیابی در ترویج

مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی
سازمان جهاد کشاورزی استان بوشهر

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات ، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه آموزش عالی علمی کاربردی
مرکز آموزش جهاد کشاورزی بوشهر (خلیج فارس)

نشریه فنی

ارزشیابی در ترویج

تالیف

دکتر نوذر منفرد
دانشیار موسسه آموزش عالی علمی کاربردی جهاد کشاورزی

شماره ثبت

۴۰۰۸۱

ارزشیابی در ترویج

مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی
سازمان جهاد کشاورزی استان بوشهر

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات ، آموزش و ترویج کشاورزی
موسسه آموزش عالی علمی کاربردی
مرکز آموزش جهاد کشاورزی بوشهر (خلیج فارس)

- عنوان نشریه فنی : ارزشیابی در ترویج
 - نام و نام خانوادگی مولف : نوذر منفرد
 - ناشر : مرکز آموزش جهاد کشاورزی بوشهر (خلیج فارس)
 - شمارگان (تیراژ) : ۲۰۰۰ نسخه
 - تاریخ انتشار : زمستان ۱۳۹۰
- این اثر در مورخه ۱۳۹۰/۱۱/۲۹ با شماره ۴۰۰۸۱ در مرکز اطلاعات علمی کشاورزی به ثبت رسیده است .
حق چاپ محفوظ است . نقل مطالب و تصاویر با ذکر ماخذ بلامانع است .

مخاطبان نشریه :

- کارشناسان و مروجین کشاورزی
- مدیران بخش کشاورزی
- اساتید و دانشجویان بخش کشاورزی

اهداف نشریه :

- ۱- ارزشیابی را به طور کامل تعریف نماید.
- ۲- ویژگی های لازم یک ارزشیاب را برشمرد.
- ۳- اهمیت و ضرورت ارزشیابی در برنامه های ترویجی را بیان نماید.
- ۴- انواع ارزشیابی را نام ببرد.
- ۵- بکارگیری و استفاده از فرم های ارزشیابی فعالیت های ترویجی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	پیشگفتار
۶	مفهوم ارزشیابی
۷	اثربخشی و ارزشیابی اثربخشی
۷	ویژگی های مورد نیاز ارزشیاب
۹	ضرورت و اهمیت ارزشیابی در ترویج
۱۰	انواع ارزشیابی
۱۱	انواع ارزشیابی در ترویج
۱۳	ارزشیابی کاربردی در ترویج
۲۸	منابع

پیشگفتار

از آنجایی که مکتب ترویج بعنوان یک مکتب آموزشی شناخته شده است باید دارای اصول ، اهداف و شیوه های ویژه ای برای برنامه ریزی اجرایی و در نهایت ارزشیابی باشد . ارزشیابی بازخورد لازم برای پیشرفت طرح ها و برنامه ها را تامین می کند و انجام پاره ای اصلاحات بر اساس بازخورد ، به منظور حصول اطمینان از مطابقت داشتن نتایج حاصل از برنامه های ترویجی با نتایج پیش بینی شده ضرورت پیدا می کند . یکی از اصول اساسی هر برنامه ای ارزشیابی می باشد . برای ترویج کشاورزی نیز این اصل یکی از اجزای مهم می باشد .

این نشریه به منظور آشنایی بیشتر مدیران ، کارشناسان و مروجین کشاورزی و دانشجویان کشاورزی با ارزشیابی فعالیت های ترویجی ، ضرورت و اهمیت انجام آن و همچنین ارائه فرم های مختلف ارزشیابی برای استفاده در ارزشیابی برنامه های آموزشی ، ترویجی می باشد .

از مساعدت و همکاری مدیران ، اعضای هیات علمی ، کارشناسان و مروجین مدیریت ترویج و مراکز آموزش و تحقیقات استان بوشهر تشکر می نمایم .

مؤلف

مفهوم ارزشیابی

ارزشیابی فرایند منظم گردآوری و تجزیه و تحلیل داده ها به منظور تعیین تحقق هدفها، و درجه یا میزان تحقق آنهاست. ارزشیابی فرایند منظم گردآوری و تجزیه و تحلیل داده ها به منظور تصمیم گیری می باشد.^۱ بیزانگ و زیمرمن^۲ معتقدند که ارزشیابی در مفهوم وسیع لغوی در برگیرنده کلیه فعالیت هایی است که شامل ارزیابی یا تعریف ارزش برای موضوعی خاص می باشد. در تعریفی دیگر، ارزشیابی تعیین نظام مند اعتبار، ارزش و معنادار بودن چیزها یا افرادی، با استفاده از شاخص ها، در مقابل استانداردهایی است.^۳ ارزشیابی را برآورد کردن ارزش کمی و یا کیفی نتایج یا مراحل انجام فعالیت مورد نظر و نیز واکاوی میان مدت یا بلند مدت آثار یک برنامه یا خدمات آموزشی ترویجی، تعریف نموده اند.^۴ همچنین ارزشیابی را می توان به مفهوم کلیه اعمال و فعالیت هایی دانست که هدف آنها تعیین ارزش کمی و کیفی رفتاری معین است و از اندازه گیری جامع تر است.^۵ سیپ و هندرسون، ارزشیابی را به عنوان فرایندی منظم در ارزیابی اهمیت و ارزش بالفعل و بالقوه برنامه های ترویجی تعریف می کنند و فرایند مزبور را شامل (الف) تعیین معیارهای لازم با توجه به نقطه نظر های مخاطبین ترویج برای ارزشیابی، (ب) مشاهده و جمع آوری داده های مرتبط با معیارهای مزبور، (ج) تدارک اطلاعات لازم و کافی، بنحوی که پاسخگوی مقاصد مورد نظر ارزشیابی باشند می دانند. طیف وسیع ارزشیابی را از یک درجه غیر رسمی به عنوان ارزشیابی های تصادفی روزمره تا اجرای برنامه های رسمی به عنوان مطالعات و بررسی های علمی و متضمن روش های پیچیده تحقیقی ذکر می کنند، و سرانجام به نقل از تیلور ماهیت مستمر این فرایند را در کار ارزشیابی مرحله ای و

^۱ شهبازی، ۱۳۷۲

^۲ Bisang and Zimmerman, 2006

^۳ Wikipedia, 2009

^۴ سلمان زاده و همکاران، ۱۳۷۹

^۵ شعبانی، ۱۳۸۱؛ حجازی، ۱۳۷۵

کار ارزشیابی جامع تقسیم بندی و در تعریف آنها ارزشیابی مرحله ای را فعالیتی در صدد شناسائی و رفع نقایص برنامه طی مراحل اجرایی آن، و ارزشیابی جامع را فعالیتی در صدد ارزیابی کل مضامین نهادی برنامه اجرا شده در مقایسه با طرحهای بدیل و مشابه توصیف می کنند.^۱

اثربخشی و ارزشیابی اثربخشی

یکی از معیارهای ارزشیابی، اثر بخشی است و منظور از اندازه گیری معیار اثربخشی، تعیین چگونگی کاربرد برنامه ها با توجه به هدف های ویژه تعیین شده است. اثر بخشی به توصیف و تشریح میزان وسعت و گسترش اثرات مطلوب و مورد انتظار حاصل از برنامه ها می پردازد. در اندازه گیری میزان اثر بخشی برنامه به این پرسش توجه می شود که، آیا برنامه نتایج مورد نظر را فراهم می کند؟ و در این حالت نتایج به دست آمده را با استانداردهای مورد انتظار مقایسه می کنیم. ارزشیابی اثر بخشی جز مهمی از انواع ارزشیابی را تشکیل می دهد در واقع ارزشیابی می تواند بر سه حوزه کارایی مالی و اقتصادی برنامه^۲، عملکرد برنامه در دستیابی به اهداف مشخص شده^۳ و تاثیرات، ستانده ها و نتایج نهایی برنامه^۴ تمرکز داشته باشد.^۵ به علت تنوع فعالیت ها و گسترده بودن انواع مخاطبان ترویج ارزشیابی از فعالیت های ترویج از اهمیت زیادی برخوردار است و ارزشیابی اثر بخشی جز لاینفک برنامه های ترویجی و توسعه ای محسوب می شود.^۶

ویژگی های مورد نیاز ارزشیاب

هدف از ارزشیابی، تسهیل تلاش ها برای درک برنامه از دیدگاه های چندگانه ذینفعان می باشد و تاکید آن بر درک شخصی برنامه از نقطه نظر ذینفعان است.^۷ همچنین به نقش روشنگری ارزشیابی در مورد طبیعت و علیت برنامه برای کمک به سیاستگذاران برای اخذ تصمیمات بهتر تاکید شده است و اعتقاد براین است که ارزشیابی فرایند پیچیده ای است که انتظار بیشتری از ارزشیاب در این رهیافت می رود. ضمناً تاکید می گردد که ویژگی های شخصیتی خاصی از قبیل بردباری و شکیبایی^۸ توانایی در انعکاس^۹ نیازها در زمان زمان ارزشیابی می تواند سودمندی زیادی داشته باشد.^{۱۰} در صورتی که ارزشیاب نیازها، علائق و زبان

^۱ شهبازی، ۱۳۷۲

^۲ Efficiency

^۳ Effectiveness

^۴ out put/effects/ impact

^۵ سالاری، ۱۳۸۸؛ سیف الدینی، ۱۳۸۳؛ Bisang & Zimmerman, 2006

^۶ سالاری، ۱۳۸۸

^۷ Lee, 2004; Alkin & Christie, No. Date

^۸ Fortitude

^۹ Reflective

^{۱۰} Henkelman, 2003

مخاطبان را نداند احتمالاً ارزشیابی سودمند نخواهد بود. او باید احساس خوبی داشته باشد که برای مخاطبانش کار می‌کند.^۱ بنابراین ارزشیاب قادر به همدلی با ذینفعان است. او نباید در نتیجه گیری عجله کند بلکه باید فرضیه‌ها را با منابع داده‌های اولیه بازبینی و مرور مجدد کند. نیاز است ارزشیاب صبور و حساس باشد. نتیجه اینکه شخصی که ارزشیابی می‌کند باید یک بیننده خوبی باشد. او باید قادر باشد دیدگاه‌های متفاوت را بدون اینکه قضاوت خارجی را به آنها تحمیل کند بپذیرد. همچنین ارزشیاب باید به متغیرهای زمینه‌ای و دیدگاه‌های متفاوت از ذینفعان چندگانه توجه نماید و از وی انتظار می‌رود پاسخگوی اطلاعات مفیدی از برنامه‌های درحال پیشرفت، طبق استانداردهای لازم و تعیین شده باشد.^۲ همچنین ارزشیاب باید به تغییر اهمیت‌ها و سؤالات ارباب رجوعان راجع به برنامه‌های واقعی آنها پاسخ دهد.^۳ برای انجام این امور ارزشیاب نیاز به برنامه ریزی و تهیه ساختاری مناسب دارد.^۴ همچنین، نقش آموزش دهندگی ارزشیاب نه فقط برای ارائه قضاوت بلکه برای تهیه یک فرصت یادگیری برای آنهایی که قرار است قضاوت کنند نیز مهم است.^۵

جمع آوری داده مشاهده مستقیم اساس ارزشیابی‌ها می‌باشد.^۶ و برای درک یا حل موضوعات ارزشیاب باید مشاهده سیستماتیک، مصاحبه و آزمون انجام دهد.^۷ لذا داده‌ها بصورت مشاهده مستقیم یا غیر مستقیم حاصل می‌گردد. بنابراین ارزشیاب به مشاهدات مستقیم و غیر مستقیم برای جمع آوری داده تکیه کرده و با تجسم آنها را تفسیر می‌کند. اسناد را مشاهده می‌کند، داده‌ها را غربال می‌کند، درک مقدماتی را با مشارکت کنندگان برنامه مرور می‌کند و سعی می‌کند مدلی بسازد، که منعکس کننده بصیرت گروه‌های مختلف باشد.^۸ ارزشیاب از ایده مورد حمایت استیک که تاکید بر استفاده از منابع چندگانه و متفاوت اطلاعاتی دارد استفاده می‌کند. عبارت دیگر در این نوع رهیافت احتیاج است ارزشیاب اطلاعات را از روی همخوانی و تجانس یا تفاوت بین استاندارد و مشاهده کشف کند. بصورت خاص ارزشیاب تاکید خواهد کرد بر داده‌های توصیفی از منابع چندگانه با استفاده از ماتریکسی که توسط استیک تهیه گردیده است.^۹ ارزشیاب، داده‌ها را در یک ماتریس توصیفی با نگاه به تجانس بین نیت‌ها و مشاهدات آنالیز می‌کند. گزارش ارزشیابی به گونه‌ای باشد که بتواند جانشین تجارب برای مخاطبان باشد و توصیف کل نگرانه احساسی و ادراکی و اطلاعاتی از برنامه را داشته باشد. برای بهبود ارتباط با مخاطبان، ارزشیاب، یافته‌های

¹ Stake 1975

² Lee, 2004

³ Williams, 2000

⁴ Stake, 1975

⁵ Alkin and Christie, No. Date

⁶ Lee, 2004

⁷ Stake, 1975

⁸ Lee, 2004

⁹ Stake, 2003; Lee 2004

خویش را می‌تواند در راهی طبیعی از قبیل داستان، مجموعه عکس و نوشته، مکالمات ضبط شده و گراف‌ها توصیف و ارائه نماید.^۱

ضرورت و اهمیت ارزشیابی در ترویج

از آنجایی که مکتب ترویج بعنوان یک مکتب آموزشی شناخته شده است باید دارای اصول، اهداف و شیوه‌های ویژه‌ای برای برنامه‌ریزی اجرایی و در نهایت ارزشیابی باشد. ارزشیابی، بازخورد لازم برای پیشرفت طرح‌ها و برنامه‌ها را تأمین می‌کند و انجام پاره‌ای اصلاحات بر اساس بازخورد، به منظور حصول اطمینان از مطابقت داشتن نتایج حاصل از برنامه‌های ترویجی با نتایج پیش‌بینی شده ضرورت پیدا می‌کند. یکی از اصول اساسی هر برنامه‌ای ارزشیابی می‌باشد. برای ترویج کشاورزی نیز این اصل یکی از اجزای مهم می‌باشد. ارزشیابی فرآیندی است که از ایستایی جلوگیری می‌کند، لذا بایستی روشی وجود داشته باشد تا به طور مستمر، یافته‌های گسترده حاصل از فعالیتهای گذشته را با اهداف ازپیش تعیین شده برنامه انطباق دهد. ارزشیابی بایستی بر شکافها و اقداماتی دلالت کند که درآینده برای پرکردن این شکافها و بهبود اوضاع انجام می‌شود.^۲ دولتها، علی‌رغم کمیابی منابع در دسترس خود، همه ساله بخش عمده‌ای از امکانات و اعتبارات و تسهیلات ملی را به برنامه‌های ترویج و توسعه روستایی تخصیص می‌دهند، با این امید که ارزش افزوده به آن منتج به افزایش بهره‌وری نیروی انسانی شاغل در بخش روستائی کشورهاشان باشد. پس باید به این نکته توجه نمود که برنامه، روش، وسایل و سایر عوامل مصرف شده، تا چه حد در ایجاد تغییرات مطلوب و مورد نظر در مخاطبین ترویج مؤثر واقع شده‌اند.

از طرف دیگر، وجود ارباب رجوعان متنوع حکم می‌کنند که کار ترویج و توسعه روستائی مبتنی بر مبنای علمی تحقق یابد. برنامه‌ریزی و ارزشیابی دو فرایند پیوسته بهم و هردو ملهم از مبانی و روش‌های علمی، عملاً تنها راه دستیابی مؤثر و مفید به اهداف عالیه این حرکت تعالی بخش است. به نحوی که می‌توان اظهار داشت که ارزشیابی برنامه‌های ترویج و توسعه روستایی مهم است چون:

۱- آرمانها و اهداف ترویج و توسعه برای جامعه مهم و حیاتی هستند.

۲- دیدگاههای ترویج و توسعه وسیع هستند.

۳- ارباب رجوع برنامه‌ها متنوع هستند.

۴- حیطه کار ترویج و توسعه گسترده می‌باشد.

۵- شرایط فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی مردم متنوع هستند.

۶- زمینه‌های کار و تخصص‌ها متعدد و متنوع هستند.

^۱ Lee, 2004

^۲ سینک، ۱۳۸۳

- ۷- روشهای مورد استفاده متنوع هستند.
- ۸- توقعات، انتظارات، نیازها و امکانات مردم متنوع هستند.
- ۹- مسائل و مشکلات مربوط به هر یک از جوامع روستائی متنوع هستند.
- ۱۰- امکانات تحول و توسعه متفاوت هستند.
- ۱۱- بازتاب و بازخوردها متنوع و متفاوت هستند.
- ۱۲- نتایج حاصل از هر حرکت مختلف هستند
- ۱۳- تحولات مطلوب و نامطلوب ملازم هر برنامه متفاوت و غیر قابل پیش بینی هستند و سرانجام به علت ماهیت پیچیده مجموعه این تنوعات و بازتاب های متقابل عناصر آن، چون اعمال برنامه توسعه در هر موقع و مکانی، منتج به ظهور پدیده هایی می گردد که هر یک به نوبه خود مستلزم نوعی خاص از ارزشیابی است، پس ارزشیابی مهم است به همان اندازه که نفس برنامه مهم است. تا آنجائی که ارزشیابی را نهایتاً می توان چراغ راه توسعه نامید و اظهار داشت بدون ارزشیابی، یعنی صرف اعتبار و انرژی و اتلاف نیروی انسانی موظف و داوطلب در مسیری پر پیچ و خم و سپس طی طریق در تاریکی، که این هم ناگزیر یعنی گمراهی، که احتمالاً سرنگونی را بدنبال دارد.^۱

انواع ارزشیابی

روش های انجام ارزشیابی متنوع می باشند و به دو صورت کمی و کیفی انجام می گیرد.^۲ ارزشیابی می تواند در سطوح مختلفی انجام شود. منظور از سطوح، جنبه ها و مراحل مختلف برنامه مانند الگوی ارزشیابی سیپ^۳ و الگوی ارزشیابی بنت^۴ می باشد. استافل بیم چهار نوع ارزشیابی را شامل ارزشیابی زمینه، درون داد، فرایند و برون داد معرفی می کند. وی بر اساس این چهار نوع ارزشیابی، الگوی ارزشیابی سیپ^۵ را ارائه کرد. بر اساس این الگو در هر یک از چهار نوع ارزشیابی، سه مرحله تعیین کردن، بدست آوردن و فراهم کردن اطلاعات دخالت دارند. ارزشیابی زمینه در مرحله تعیین و انتخاب هدف ها، ارزشیابی درون داد در مرحله انتخاب راهبردهای مناسب یا مناسبترین راهبردها از میان راهبردهای متعدد، ارزشیابی فراگرد در مرحله کاربرد و اجرای راهبردهای انتخاب شده در عمل، و سرانجام ارزشیابی برون داد در مرحله نهائی و بازدهی برنامه جملگی در جهت تشخیص میزان تحقق هدف مورد نظر کاربرد دارند.^۶ اما در الگوی بنت

^۱ شهبازی، ۱۳۷۲

^۲ Wikipedia, 2009

^۳ CIPP

^۴ BENNETT

^۵ CIPP

^۶ شهبازی، ۱۳۷۲

مراحل عبارت است از، نهاده ها^۱، فعالیت ها^۲، شرکت مردم^۳، عکس العملها^۴، تغییر در دانش، عقاید، مهارت مهارت ها و آرزوها^۵، تغییرات عملی^۶ و نتایج نهایی^۷.

یک طرح ارزشیابی استاندارد دارای ۴ اصل شامل تعیین استانداردها، مطالعه نتایج و روند کلی برنامه و مقایسه آن با موارد مشابه، تطبیق و مقایسه نتایج برنامه با استانداردها و نیز بررسی میزان استقلال و مشارکت مردم در برنامه باشد^۸. همچنان که امروزه از رویکرد دیگری در ارزشیابی خصوصاً در برنامه های اجتماعی تحت عنوان رهیافت یا رویکرد تصمیم سازی چند معیاره^۹ از آن استفاده می گردد. رویکرد مذکور، مذکور، ارزشیابان را قادر می سازد که در راستای ارزشیابی برنامه با در نظر گرفتن ارزش های مختلف ذی نفعان در مسیر ارزشیابی، بر نتایج ارزیابی و پیامدهای سیاسی اثر گذار از جانب آنها نیز حرکت کنند. در واقع مشارکت حداکثری ذی نفعان در نیل به حصول نتایج برنامه و ارزشیابی، آن تاثیر زیادی دارد. و این نوع رهیافت، به تعامل میان ذی نفعان و ارزشیابان تاکید ویژه ای می شود^{۱۰}.

انواع ارزشیابی در ترویج

ارزشیابی در ترویج دارای دو مرحله جدا از هم می باشد، که باید به همین ترتیب نیز مورد عمل قرار گیرند. مرحله اول، ارزشیابی فعالیتهای انجام شده از نظر وظایف اداری و سازمانی مروج است و مرحله دوم، ارزشیابی فعالیتهای اجرایی و ارشادی ترویج در اجتماع و بین مردم منطقه است. در حالت اول مروج موظف است نتیجه اقدامات خود را به مقامات بالاتر گزارش کند و این گزارشات پس از جمع آوری به صورتی خاص نتیجه گیری شوند تا بالاترین مقام اداری در سازمان ترویج قادر باشد گزارش نهائی خود را در قبال وظایف و مسئولیتهایی که سازمان به عهده دارد به اطلاع جامعه برساند. اما در حالت دوم خود مروج است که مستقیماً گزارش فعالیتهای و نتایج ارزشیابی امور را مرتباً به مردم ارائه می کند. بنابراین لازم است دقت خاص و مشابهی در هر دو مرحله وجود داشته باشد. چرا که آنچه تحت نام ارزشیابی در ترویج مطرح می شود در حقیقت یافتن ارزش فعالیتهای انجام شده به وسیله مروج و مردم منطقه است. مروج بایستی اشتیاق و انگیزه خاصی درانجام این فعالیت داشته باشد. زیرا انجام امور ترویجی، فی النفسه به نوعی انگیزه شخصی نیاز دارد و لذا تمام جنبه های آن نیز باید از این لحاظ متجانس باشد. بنابراین با توجه به روند آموزشهای ترویج سه عنصر اساسی در ارزشیابی برنامه های ترویجی وجود دارد. این سه عنصر

¹ input

² Activities

³ People Involvement

⁴ Reactions

⁵ KASA change

⁶ Practical Change

⁷ End Result

⁸ Potter, 2006

⁹ Multi Criteria Decision Aid (MCDA)

^{۱۰} سالاری به نقل از ویسن، ۱۳۸۸

عبارتند از برنامه ترویجی که با روشی متناسب با ویژگی های آن از طریق مروج به مردم منطقه ارائه می گردد. دوم مردم منطقه که به عنوان فراگیران، پذیرندگان و در نهایت پیروان برنامه های ترویجی با مروج و نهادهای مربوطه در تماس هستند و سومین عنصر نتایجی است که طبق آنچه در زمینه هدف ترویج گفته شد ایجاد تغییر در فراگیر و نهایتاً در کل جامعه است.

۱- ارزشیابی برنامه ها

ماهیت برنامه های ترویجی خاص می باشد. به این معنی که اصولاً برنامه های ترویجی از سنخ برنامه های آموزشی بوده و همواره دارای نوعی منطق ارشادی یا مشارکت داوطلبانه است، به همین جهت نیز فقط روشهای خاصی در آن به کار گرفته می شود که مطالعه آنها در ارزشیابی نحوه اجرای برنامه ها بسیار با اهمیت است.

۲- ارزشیابی و مطالعه مردم منطقه

در ارزشیابی های ترویجی شناخت دقیق ویژگیهای گروه مورد مطالعه امری الزامی است چرا که همین امر در مرحله نتیجه گیری و قضاوت، نقشی اساسی ایفا می کند. افراد مورد مطالعه عملاً همان قشر دهنده اطلاعات مورد نیاز به ارزشیاب می باشند و از طریق تفسیر همین اطلاعات است که می توان امور مربوط به آنان را مطالعه کرد.

۳- ارزشیابی تغییرات حاصله

مطالعه میزان تغییرات حاصله در مجموعه اطلاعاتی، عقیدتی، و مهارتی افراد که هدف غایی برنامه های ترویجی است امری است که پس از دو مرحله فوق الذکر صورت می گیرد. بدین معنی که وقتی از صحت و تناسب اجرایی برنامه ترویج اطمینان حاصل شد و ارزشیابی آن صورت گرفت، مرحله دوم که مربوط به گروه فراگیر است، آغاز می شود و طی این مرحله تغییراتی که در فراگیران پدید آمده، طبق ضوابط خاصی مورد بررسی قرار می گیرد. ارزشیابی این تغییرات به منزله مقایسه نتایج حاصله با هدفهای برنامه می باشد^۱.

بنابراین در برنامه های ترویج توسعه، ارزشیابی به عنوان یک رکن اساسی باید مد نظر قرار گرفته شود. زیرا به واسطه ارزشیابی می توان اثرات قابل شرح و قابل اثبات حاصل از برنامه های توسعه را تفسیر و تبیین نمود.

نهایت امر اینکه، ارزشیابی در برنامه های ترویجی باید به صورت همه جانبه و مداوم انجام پذیرد و متوجه رشد و تکامل مخاطبین باشد. از آنجایی که هدف ترویج، ایجاد تغییر در نگرش و رفتار مخاطبین در جهت رسیدن به توسعه ای پایدار می باشد، باید آموزشهای ترویجی و ارزشیابی پایه پای یکدیگر و به صورت هماهنگ بسوی ایجاد تغییر مطلوب در ارباب رجوعان برنامه مورد توجه واقع شوند. این ارزشیابی

^۱ ملک محمدی، ۱۳۷۲

منظم موجب خواهد شد نقاط قوت و ضعف برنامه ها زودتر مشخص شود و بتوان سریعتر در صدد رفع اشکالات و تقویت نقاط قوت برنامه ها برآمد.

شکل ۱- تقدیر از نمونه های بخش کشاورزی

ارزشیابی کاربردی در ترویج

برای ارزشیابی کاربردی فعالیت های آموزشی، ترویجی شیلات شاخص ها و فرم های مختلفی طراحی شده که شامل موارد زیر می باشد:

- ۱- فرم اثربخشی فعالیت های آموزشی و ترویجی
- ۲- فرم ارزشیابی دوره های آموزشی، ترویجی
- ۳- فرم مشخصات کارگاه آموزشی
- ۴- فرم ارزشیابی ویژه کارگاه آموزشی
- ۵- فرم ارزشیابی ویژه مدرسین
- ۶- فرم مشخصات شرکت کننده در دوره
- ۷- فرم نیازسنجی دوره های آموزشی
- ۸- فرم نظرخواهی از شرکت کنندگان شرکت کننده در دوره آموزش ضمن خدمت
- ۹- فرم نظرخواهی از اساتید دوره های آموزش ضمن خدمت

فرم اثر بخشی فعالیتهای آموزشی و ترویجی

از : اداره آموزش و ترویج

به :

با سلام ، خواهشمند است با توجه به اجرای پروژه های

با دقت به سؤالات ذیل پاسخ داده تا میزان اثر بخشی دوره مذکور مشخص گردد .

ردیف	شرح سؤالات	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	میزان علاقمندی ایجاد شده نسبت به فعالیت بعد از اجرای آن چقدر بوده است؟										
۲	این فعالیت چه تاثیری در بالا بردن معلومات عمومی و تخصصی در جامعه صیادی داشته است ؟										
۳	آیا این فعالیت توانسته است تاثیری در حل مشکلات قبل از اجراء داشته باشد؟										
۴	آیا این فعالیت توانسته است تاثیری در میزان به کارگیری و بهره وری از امکانات موجود تاثیر داشته است؟										
۵	آیا این فعالیت در هماهنگی و همکاری در جامعه صیادی تاثیر داشته است؟										
۶	آیا این آموزش باعث نوآوری در مزرعه شده است؟										
۷	آیا این آموزش موجب ارتقاء فرهنگ رفتاری و کاری شده است؟										
جمع											

۱۰ × جمع امتیاز

امتیاز کل = -----

۵

توضیح : در صورتی که نمره اثر بخشی کمتر از ۶۰٪ باشد می بایست اقدام اصلاحی صورت پذیرد.

نظر رئیس اداره آموزش و ترویج :

تاریخ و امضاء

فرم ارزشیابی دوره های آموزشی، ترویجی

کد سند :

کد بازنگری :

مدیریتی ☐

تکمیلی ☐

ویژه دوره های عمومی ☐

شرکت کننده محترم:

به منظور بهبود کیفیت اجرای دوره های آموزشی ترویجی در آینده نظرات ارزشمند شما می تواند راهگشای مناسبی در این زمینه باشد. بدین لحاظ خواهشمند است به سؤالات مطرح شده زیر، پاسخ های لازم را با علامت (*) مشخص فرمایید. بدیهی است پاسخ های ارائه شده از طرف شما از هر حیث محفوظ خواهد ماند.

۱- عنوان دوره ترویجی

۲- نام مربی..... ۳- تعداد شرکت کننده ۴- محل برگزاری

۵- زمان برگزاری دوره از لغایت

۶- مشخصات فردی: سن متاهل ☐ مجرد ☐

شغل اصلی

در صورت فعال بودن در زمینه آبی پروری:

سابقه فعالیت نوع آبیان مورد پرورش

مساحت مزرعه محل کار : شهرستان

۷- میزان تحصیلات : بی سواد ☐ ابتدایی ☐ زیر دیپلم ☐ فوق دیپلم ☐

لیسانس ☐ فوق لیسانس ☐ دکتری ☐

۸- نام و تعداد دوره هایی که تا بحال گذرانده اید :

۹- مهمترین دلایل شرکت در دوره را مشخص فرمایید (حداکثر دو مورد) ☐

اخذ گواهی یا مدرک ☐ کسب دانش و آگاهی ☐ افزایش توان تولید ☐

کسب تجربه ☐ تشویق دوستان ☐

سایر موارد با ذکر نام

۱۰- نحوه آشنایی با دوره :

از طریق نشریه خبری ☐ از طریق همکاران و دوستان ☐

از طریق جهادگران کشاورزی ☐ از طریق اطلاعیه عمومی ☐

از طریق مکاتبه ☐ مراجعه به جهاد کشاورزی منطقه ☐

از طریق تلفن □ سایر موارد با ذکر نام

۱۱- میزان تاثیر هر یک از عوامل زیر را طی اجرای این دوره آموزشی مشخص فرمایید :

ردیف	شرح	خیلی خوب	خوب	متوسط	ضعیف
۱۱-۱	کیفیت فضای آموزشی (کلاسها ، آزمایشگاهها، مزارع...)	☐	☐	☐	☐
۱۱-۲	تجهیزات آزمایشگاهی و مزارع و	☐	☐	☐	☐
۱۱-۳	امکانات رفاهی (خوابگاه ، تغذیه ، نمازخانه و ...)	☐	☐	☐	☐
۱۱-۴	مناسب بودن زمان برگزاری دوره در طول سال	☐	☐	☐	☐
۱۱-۵	همکاری و هماهنگی مجریان در برگزاری دوره	☐	☐	☐	☐
۱۱-۶	حضور به موقع مربی	☐	☐	☐	☐
۱۱-۷	نحوه برخورد مربی	☐	☐	☐	☐
۱۱-۸	توجه به حضور شرکت کنندگان از طرف مربی	☐	☐	☐	☐
۱۱-۹	پاسخگویی مربی به سولات مطرح شده شرکت کنندگان	☐	☐	☐	☐
۱۱-۱۰	ایجاد اشتیاق و علاقه به مطالعه بیشتر توسط مربی	☐	☐	☐	☐
۱۱-۱۱	برنامه ریزی و زمان بندی مربی در ارائه مطالب آموزشی	☐	☐	☐	☐
۱۱-۱۲	امکان شرکت در بحث ها	☐	☐	☐	☐
۱۱-۱۳	حجم مطالب ارائه شده	☐	☐	☐	☐
۱۱-۱۴	قابلیت فهم مطالب ارائه شده	☐	☐	☐	☐
۱۱-۱۵	جدید بودن مطالب ارائه شده	☐	☐	☐	☐
۱۱-۱۶	کاربردی بودن مطالب ارائه شده	☐	☐	☐	☐
۱۱-۱۷	تعداد شرکت کنندگان دوره	☐	☐	☐	☐
۱۱-۱۸	مدت زمان برگزاری دوره	☐	☐	☐	☐
۱۱-۱۹	دسترسی به کتب و نشریات و مجلات در مرکز اجرای دوره	☐	☐	☐	☐

به منظور بهبود کیفیت دوره‌های آموزشی ترویجی پیشنهادات و انتقادات خود را در پشت صفحه مرقوم فرمایید :

کدسند :
کد بازنگری :

فرم مشخصات کارگاه آموزشی

عنوان کارگاه آموزشی:	
اهداف کارگاه آموزشی:	
موضوعات / سرفصلهای مورد بحث	
مکان کارگاه آموزشی :	زمان کارگاه آموزشی :
مدت برگزاری کارگاه آموزشی :	تعداد شرکت کنندگان :
مجری کارگاه آموزشی:	
نحوه اجرا به صورت:	
☐ گروه پانل	☐ سخنران مهمان ☐ هردو
اسامی اعضای گروه پانل : ۱- نام و نام خانوادگی : محل خدمت : ۲- نام و نام خانوادگی : محل خدمت : ۳- نام و نام خانوادگی : محل خدمت : ۴- نام و نام خانوادگی : محل خدمت : مدرک و رشته تحصیلی : مسئولیت : مدرک و رشته تحصیلی : مسئولیت : مدرک و رشته تحصیلی : مسئولیت :	
تایید کننده گروه پانل : امضاء	
اسامی سخنرانان میهمان : ۱- نام و نام خانوادگی : محل خدمت : ۲- نام و نام خانوادگی : محل خدمت : مدرک و رشته تحصیلی : مسئولیت : مدرک و رشته تحصیلی : مسئولیت :	
اسامی مدرسین : ۱- نام و نام خانوادگی : محل خدمت : مدرک و رشته تحصیلی : مسئولیت :	

۲- نام و نام خانوادگی :	مدرک و رشته تحصیلی :
محل خدمت :	مسئولیت :

کدسند :
کد بازنگری :

فرم مشخصات کارگاه آموزشی

عنوان کارگاه آموزشی:	
اهداف کارگاه آموزشی:	
موضوعات / سرفصلهای مورد بحث	
مکان کارگاه آموزشی :	زمان کارگاه آموزشی :
مدت برگزاری کارگاه آموزشی :	تعداد شرکت کنندگان :
مجری کارگاه آموزشی:	
نحوه اجرا به صورت:	
☐ گروه پانل ☐ سخنران مهمان ☐ هردو	
اسامی اعضای گروه پانل :	
۱- نام و نام خانوادگی :	مدرک و رشته تحصیلی :
محل خدمت :	مسئولیت :
۲- نام و نام خانوادگی :	مدرک و رشته تحصیلی :
محل خدمت :	مسئولیت :
۳- نام و نام خانوادگی :	مدرک و رشته تحصیلی :
محل خدمت :	مسئولیت :
۴- نام و نام خانوادگی :	مدرک و رشته تحصیلی :
محل خدمت :	مسئولیت :
تایید کننده گروه پانل :	
امضاء	
اسامی سخنرانان میهمان :	
۱- نام و نام خانوادگی :	مدرک و رشته تحصیلی :
محل خدمت :	مسئولیت :
۲- نام و نام خانوادگی :	مدرک و رشته تحصیلی :
محل خدمت :	مسئولیت :

اسامی مدرسین :	
۱- نام و نام خانوادگی :	مدرک و رشته تحصیلی :
محل خدمت :	مسئولیت :
۲- نام و نام خانوادگی :	مدرک و رشته تحصیلی :
محل خدمت :	مسئولیت :
موضوع سخنرانی :	
زمان سخنرانی :	
تایید کننده مدرسین و سخنرانان : امضاء	
فعالیتهای جنبی کارگاه آموزشی : بازدید ☐ عملیات آزمایشگاهی یا صحرایی ☐ هر دو ☐ مکانهای در نظر گرفته شده : ۱- ۲-	
عنوان کتاب یا جزوات آموزشی :	
امکانات کمک آموزشی :	
کارشناس مسئول پیگیری کارگاه آموزشی (مدیریت آموزش و ترویج) :	امضاء
کارشناس مسئول هماهنگی علمی و فنی کارگاه آموزشی :	امضاء
اسامی مدعوین با ذکر استان ، محل اشتغال و پست سازمانی :	
سایر توضیحات :	

فرم ارزشیابی ویژه کارگاه آموزشی

شرکت کننده محترم:

کد سند :

کد بازنگری :

به منظور بهبود کیفیت اجرای دوره های آموزشی ترویجی در آینده نظرات ارزشمند شما می تواند راهگشای مناسبی در این زمینه باشد . بدین لحاظ خواهشمند است به سؤالات مطرح شده زیر، پاسخ های لازم را با علامت (*) مشخص فرمایید. بدیهی است پاسخ های ارائه شده از طرف شما از هر حیث محفوظ خواهد ماند .

عنوان کارگاه آموزشی

محل برگزاری کارگاه..... ۳- زمان برگزاری دوره از لغایت

۴- میزان تحصیلات : بی سواد ☐ ابتدایی ☐ زیر دیپلم ☐ دیپلم ☐
فوق دیپلم ☐ لیسانس ☐ فوق لیسانس ☐ دکتری ☐

۵- عنوان شغل و محل اشتغال:.....

۶- میزان تاثیر هر یک از عوامل زیر را در طی اجرای این کارگاه آموزشی مشخص فرمایید:

ردیف	شرح	خیلی خوب	خوب	متوسط	ضعیف	خیلی ضعیف
۶-۱	کیفیت فضای آموزشی (کلاسها، آزمایشگاهها، مزارع...)	☐	☐	☐	☐	☐
۶-۲	امکانات رفاهی (خوابگاه ، تغذیه ، نمازخانه و...)	☐	☐	☐	☐	☐
۶-۳	انتخاب زمان مناسب برای برگزاری کارگاه	☐	☐	☐	☐	☐
۶-۴	همکاری و هماهنگی مجریان در برگزاری کارگاه آموزشی	☐	☐	☐	☐	☐
۶-۵	برنامه ریزی و زمان بندی مناسب برای اجرای کارگاه	☐	☐	☐	☐	☐
۶-۶	برنامه ریزی مناسب سخنران و مدرس در ارائه سرفصلها	☐	☐	☐	☐	☐
۶-۷	میزان مشارکت فراگیران در بیان تجربیات، نقاط قوت	☐	☐	☐	☐	☐
۶-۸	پاسخگویی مناسب اعضاء پانل به سؤالات فراگیران	☐	☐	☐	☐	☐
۶-۹	جدید بودن مطالب ارائه شده توسط سخنران و مدرس	☐	☐	☐	☐	☐
۶-۱۰	میزان کاربردی بودن مطالب ارائه شده در شرایط کشور	☐	☐	☐	☐	☐
۶-۱۱	مدت زمان برگزاری کارگاه آموزشی	☐	☐	☐	☐	☐
۶-۱۲	استفاده مناسب از امکانات کمک آموزشی	☐	☐	☐	☐	☐
۶-۱۳	میزان استفاده از برشور ، نشریات و مجلات	☐	☐	☐	☐	☐

به منظور بهبود کیفیت دورههای آموزشی ترویجی پیشنهادات و انتقادات خود را در پشت صفحه مرقوم فرمایید .

فرم ارزشیابی ویژه مدرسین

استاد ارجمند:

به منظور بهبود کیفیت اجرای دوره های آموزشی ترویجی در آینده نظرات ارزنده شما می تواند راهگشای مناسبی در این زمینه باشد. بدین لحاظ خواهشمند است به سؤالات طرح شده زیر پاسخ های لازم را با علامت (*) مشخص فرمایید.

بدیهی است پاسخ های ارائه شده از طرف شما از هر حیث محفوظ خواهند ماند.

۱- عنوان دوره ترویجی

۲- تعداد شرکت کننده

۳- محل اجرای دوره

۴- زمان برگزاری دوره از:..... لغایت

۵- مشخصات فردی: سن سابقه تدریس:

۶- میزان تحصیلات: ☐ دیپلم ☐ فوق دیپلم ☐ لیسانس ☐ دکتری ☐

۷- مدت زمانی را که در هفته به هر یک از فعالیت های زیر اختصاص می دهید به ترتیب اولویت با عدد مشخص فرمایید (عدد یک بالاترین اولویت).

تدریس و آموزش ☐ تحقیق ☐ انجام خدمات مشاوره ای ☐ فعالیت های اجرایی و اداری ☐

۸- روش های آموزشی مورد استفاده را به ترتیب اولویت با عدد مشخص فرمایید.

سخنرانی ☐ گردش علمی ☐ پرسش و پاسخ ☐ بحث و مذاکره ☐

کار عملی و آزمایشگاهی ☐ سایر موارد با ذکر نام:

۹- مواد و وسایل مورد استفاده در آموزش را به ترتیب اولویت با عدد مشخص فرمایید:

اسلاید ☐ فیلم آموزشی ☐ اورهد ☐ فیلم استریپ ☐ ضبط صوت ☐

تصویر و عکس ☐ نقشه ☐ تخته سیاه یا وایت بورد ☐ جزوه آموزشی ☐

مدل، ماکت و چارت ☐ سایر موارد با ذکر نام:

۱۰- میزان تاثیر هر یک از عوامل زیر را طی اجرای این دوره آموزشی مشخص فرمایید:

ردیف	شرح	خیلی خوب	خوب	متوسط	ضعیف	خیلی ضعیف
۱۰-۱	کیفیت فضای آموزشی (کلاسها، آزمایشگاه ها یا کارگاه ها...)	☐	☐	☐	☐	☐
۱۰-۲	تجهیزات و امکانات	☐	☐	☐	☐	☐
۱۰-۳	امکانات رفاهی (خوابگاه، تغذیه، نمازخانه و...)	☐	☐	☐	☐	☐
۱۰-۴	زمان برگزاری دوره	☐	☐	☐	☐	☐
۱۰-۵	همکاری و هماهنگی مجریان در اجرای دوره	☐	☐	☐	☐	☐
۱۰-۶	ترکیب شرکت کنندگان از لحاظ سنی	☐	☐	☐	☐	☐

☐	☐	☐	☐	☐	۱۰-۷ ترکیب شرکت کنندگان از لحاظ سطح سواد و معلومات
☐	☐	☐	☐	☐	۱۰-۸ انگیزه و علاقه شرکت کنندگان
☐	☐	☐	☐	☐	۱۰-۹ توانایی شرکت کنندگان در درک مطلب
☐	☐	☐	☐	☐	۱۰-۱۰ مدت زمان برگزاری دوره
☐	☐	☐	☐	☐	۱۰-۱۱ حق التدریسی پرداختی
☐	☐	☐	☐	☐	۱۰-۱۱ دسترسی به کتاب، نشریات و... در مراکز اجرای دوره

به منظور بهبود کیفیت دوره های آموزشی ترویجی پیشنهادات و انتقادات خود را در پشت صفحه مرقوم فرمایید:

فرم نیازسنجی دوره های آموزشی (خاص شیلات)

کد فرم:

شماره بازنگری:

پرورش دهنده گرامی:

به منظور بهبود کیفیت اجرای دوره های آموزشی - ترویجی در آینده، پیشنهادات ارزشمند شما می تواند راهگشای مناسبی در این زمینه باشد. بدین لحاظ خواهشمند است نظرات و پیشنهادات خود را در فرم مذکور درج نمایید.

۱- مشخصات فردی: سن..... متاهل ☐ مجرد ☐

شغل اصلی

در صورت فعال بودن در زمینه آبی پروری:

سابقه فعالیت:..... نوع آبزیان مورد پرورش

مساحت مزرعه محل کار شهرستان

۲- میزان تحصیلات: بیسواد ☐ ابتدایی ☐ زیردیپلم ☐ دیپلم ☐ فوق دیپلم ☐

لیسانس ☐ فوق لیسانس ☐ دکتری ☐

۳- نام و تعداد دوره هایی که در زمینه شیلات تا بحال گذرانده اید:

۴- عنوان دوره های ترویجی مورد نیاز:

الف-

ب-

ج-

د-

۵- تاریخ برگزاری: الف- طی دوره پرورش ☐ ب- قبل از شروع دوره پرورش ☐

۶- نحوه برگزاری دوره: الف- عملی ☐ ب- تئوری ☐ ج- عملی و تئوری ☐

۷- محل برگزاری دوره: الف- سایتهای پرورش میگو ☐ ب- شهرستان ☐ مرکز استان ☐

۸- مهمترین دلایل پیشنهاد دوره:

اخذ گواهی یا مدرک ☐ کسب دانش و آگاهی ☐ افزایش توان تولید ☐ رفع مشکلات موجود ☐

فرم نظرخواهی از کارشناسان شرکت کننده در دوره آموزش ضمن خدمت

همکار گرامی

خواهشمند است برای بهبود اجرای دوره های آتی به سؤالات زیر پاسخ دهید.

ردیف	عوامل کیفی دوره	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
۱	شما به چه میزان در نیازسنجی دوره مشارکت داشته اید؟					
۲	هدف و محتوای مطالب دوره تا چه حد با وظایف و نیازهای شغلی شما متناسب بود؟					
۳	محتوای آموزشی تا چه حد با اهداف سازمانی هماهنگی داشت؟					
۴	محتوای مطالب آموزشی تا چه حد با نیازهای فردی و شخصی شما تناسب داشت؟					
۵	تا چه حد از روشهای تدریس دوره رضایت دارید؟					
۶	اجرای این دوره تا چه حد توانسته است در توانمندی برای اجرای وظایف به شما کمک کند؟					
۷	مطالب آموزشی تا چه حد در افزایش معلومات شما مؤثر بود؟					
۸	ساعات تعیین شده برای آموزش محتوای دروس تا چه حد مناسب بود؟					
۹	زمان شروع دوره تا چه حد برای شما مناسب بود؟					
۱۰	نظام و پیوستگی مطالب آموزشی تا چه حد از طرف استاد یا استادان رعایت شد؟					
۱۱	میزان توانایی استاد یا استادان در ارائه مطالب و اطلاعات تا چه حد بود؟					
۱۲	به نظر شما نحوه ارزشیابی از موضوعات آموزشی تا چه حد دقیق بود؟					
۱۳	به نظر شما مسئولین مرکز آموزش تا حد نسبت به مسائل و مشکلات آموزشی آگاهی داشتند؟					
۱۴	مسئولین مرکز آموزش تا چه حد ضوابط و مقررات دوره را رعایت کردند؟					
۱۵	رفتار و برخورد مسئولین و کارکنان مرکز آموزش تا چه حد با شما مطلوب بود؟					

				کارکنان مرکز آموزش نسبت به مسائل و مشکلات تا چه حد توجه داشتند؟	۱۶
				شرکت در دوره به چه میزان باعث امنیت شغلی شما می‌شود؟	۱۷
				شرکت در دوره آموزشی تا چه حد باعث افزایش رضایت شغلی شما شده است؟	۱۸
				شرکت شما در دوره آموزشی تا چه حد باعث تقلیل حوادث و اشتباهات محیط کار شده است؟	۱۹
				دوره آموزشی تا چه حد باعث ایجاد حسن همکاری گروهی شده است؟	۲۰
				شرکت در دوره آموزشی تا چه حد باعث تغییر نگرش و طرز فکر شما نسبت به شغل و سازمان شد؟	۲۱
				شرکت در دوره آموزشی تا چه حد باعث افزایش انگیزه کاری شما شده است؟	۲۲
				وسایل کمک آموزشی تا چه حد کافی بود؟	۲۳
				کتاب و جزوات مورد نیاز تا چه حد در اختیار شما گذاشته شده است؟	۲۴
				وضع پذیرایی و غذا از نظر شما تا چه حد مطلوب بود؟	۲۵
				سرویس ایاب و ذهاب تا چه حد مطلوب بود؟	۲۶
				امور بهداشتی تا چه حد ملحوظ گردیده بود؟	۲۷
				وضع حضور و غیاب افراد تا چه حد مطلوب بود؟	۲۸

فرم نظرخواهی از اساتید دوره ای آموزش ضمن خدمت

استاد ارجمند جناب آقای / سرکار خانم.....

با تقدیم این پرسشنامه خواهشمند است نظرات خودتان را برای بهبود و پیشرفت برنامه ریزی آینده اعلام فرمائید تا با کمک فکری شما و همکاران دیگر نسبت به اصلاح کیفی و کمی برنامه های آتی دوره های آموزش ضمن خدمت اقدام لازم معمول گردد. قبلاً از همکاری و تشریک مساعی شما صمیمانه سپاسگزاری می شود.

مرکز آموزش

نام دوره :

درجه علمی :

پست سازمانی :

محل کار :

ردیف	شرح	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم
الف- امور برنامه ریزی آموزشی						
۱	پیشرفت برنامه آموزشی دوره از نظر شما تا چه حد بود ؟	☐	☐	☐	☐	☐
۲	نظر کارکنان از شرکت در این دوره تا چه حد مثبت بود ؟	☐	☐	☐	☐	☐
۳	از نظر کارکنان نحوه برنامه و محتوا تا چه حد رضایت بخش بود؟	☐	☐	☐	☐	☐
۴	کارکنان به توانمندی علمی استاد تا چه حد معتقد بودند؟	☐	☐	☐	☐	☐
۵	وسایل کمک آموزشی تا چه حد در اختیار بود؟	☐	☐	☐	☐	☐
۶	از وسایل کارگاهی و آزمایشگاهی تا چه حد استفاده شد ؟	☐	☐	☐	☐	☐
۷	نحوه ارزشیابی از کارکنان تا چه حد رضایت بخش بود ؟	☐	☐	☐	☐	☐
ب- امور اداری و رفاهی						
۱	وضعیت کلاس از نظر تهویه و روشنایی تا چه حد مناسب بود ؟	☐	☐	☐	☐	☐
۲	وضعیت پذیرایی و غذا تا چه حد مناسب بود ؟	☐	☐	☐	☐	☐
۳	وضعیت خوابگاه تا چه حد مناسب بوده است ؟	☐	☐	☐	☐	☐
۴	سرویس ایاب و ذهاب تا چه حد مناسب بود ؟	☐	☐	☐	☐	☐
۵	نظم و انضباط دوره تا چه حد ملحوظ شد ؟	☐	☐	☐	☐	☐
۶	نظر مدیریت دوره درباره کارکنان تا چه حد مطلوب بود ؟	☐	☐	☐	☐	☐
۷	وضع برخورد مدیریت و عوامل اجرایی دوره تا چه حد مطلوب بود ؟	☐	☐	☐	☐	☐
۸	ارزشیابی از این دوره به نظر شما با توجه به نکات فوق در چه حد است ؟	☐	☐	☐	☐	☐

چنانچه نظرات و پیشنهادات دیگری دارید خواهشمند است آنها را در پشت صفحه مرقوم فرمائید.

با آرزوی توفیق برای شما

فرم مشخصات داوطلبان شرکت کننده در دوره:

از تاریخ:

لغات: شیلات استان:

ردیف	نام و نام خانوادگی	نام پدر	شماره شناسنامه	تاریخ تولد	محل صدور	آخرین مدرک تحصیلی	محل کار
۱							
۲							
۳							
۴							
۵							
۶							
۷							
۸							
۹							
۱۰							
۱۱							
۱۲							

۱. حجازی، ی (۱۳۷۵). مهندسی فرآیند فعالیت های آموزشی، ترویجی. تهران، ناشر معاونت ترویج و مشارکت مردمی وزارت جهاد کشاورزی.
۲. سالاری، ل. (۱۳۸۸). ارزشیابی اثر بخشی طرح تسهیلگری توسعه روستایی در راستای توانمند سازی زنان مورد مطالعه: شهرستان مرودشت. پایان نامه کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه شیراز.
۳. سیف الدینی، ع ا. (۱۳۸۳). روانشناسی پرورشی (روانشناسی یادگیری و آموزش). تهران: آگاه.
۴. سینک، آ. ک. (۱۳۸۳). ترویج کشاورزی، اثر و ارزیابی. ترجمه غلامرضا مجردی، چاپ اول، زنجان: دانشگاه زنجان.
۵. شعبانی، ط. (۱۳۸۱). مدیریت آموزشی. تهران، انتشارات آن.
۶. شهبازی، ا. (۱۳۷۲). توسعه و ترویج روستایی. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
۷. ملک محمدی، ا. (۱۳۷۲). مبانی ترویج کشاورزی. تهران، مرکز نشر دانشگاهی.
8. Alkin, M and Chiriste, C. (No Date). An evaluation theory tree.
9. Bisang, K., and Zimmerman, W. (2006). "Key concepts and methods of programme evaluation and conclusions from forestry practice in switzerland"., *Forest Policy & Economic.*, Vol.8, No2006: 502 – 511.
10. Henkelman, J. (2003). *The Person Matters: The importance of the evaluator in evaluation. Crossing Boundaries – an interdisciplinary journal. VOL 1, No 3 - Fall 2003.*
11. Lee, Y. (2004). *Program Evaluation: Teaching certificate program in Chungwoon University. IDE 741 Concepts & Issues in Edu. Evaluation.*
12. Stake, R. (1975). *Program evaluation particularly responsive evaluation. Occasional paper series.*
13. Stake, R. (2003). *A Problematic Heading. American Journal of Evaluation, Vol. 22, No. 3: 349-354.*
14. Wikipedia, The Free Encyclopedia (2009). *Evaluation Methods.*

شماره: ۶۹۷۶۲/۲۲۵

تاریخ: ۱۳۹۰/۱۲/۰۲

پیوست ندارد

جمهوری اسلامی ایران

باسمه تعالی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

جناب آقای دکتر مهدیان

مدیرکل محترم دفتر بررسی و هماهنگی طرحهای تحقیقاتی

موضوع: اعلام شماره ثبت

سلام علیکم

احتراماً بازگشت به نامه شماره ۶۵۳۷۲/۲۲۲ مورخ ۹۰/۱۱/۱۲ به استحضار می‌رساند نشریات فنی با عناوین:

۱. ارزشیابی در ترویج

به شماره ۴۰۰۸۱ تاریخ ۹۰/۱۱/۲۹

۲. کاربرد تکنولوژی آموزشی در ترویج

به شماره ۴۰۰۸۲ تاریخ ۹۰/۱۱/۲۹

۳. برنامه‌ریزی آموزشی در فعالیتهای ترویجی

به شماره ۴۰۰۸۳ تاریخ ۹۰/۱۱/۲۹

در این مرکز ثبت گردیده است.

امیر مسعود صابری

سرپرست مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی